



Tlačová správa

Luxemburg 9. júla 2020

Opatrenia EÚ mali malý vplyv na zastavenie poklesu opeľovačov, konštatujú audítori

Podľa novej správy Európskeho dvora audítorov (EDA) opatrenia EÚ nezabezpečili ochranu voľne žijúcich opeľovačov. Stratégia v oblasti biodiverzity do roku 2020 bola do značnej miery neúčinná v zabránení ich poklesu. Okrem toho, hlavné politiky EÚ, medzi nimi aj spoločná poľnohospodárska politika, neobsahujú konkrétne požiadavky na ochranu voľne žijúcich opeľovačov. Právne predpisy EÚ v oblasti pesticídov sú navyše hlavnou príčinou úbytku voľne žijúcich opeľovačov, konštatujú audítori.

Opeľovače, ako sú včely, osy, pestrice, motýle, mory a chrobáky, vo veľkej miere prispievajú k zvyšovaniu kvantity a kvality našich potravín. V posledných desaťročiach však množstvo a rôznorodosť voľne žijúcich opeľovačov klesá, a to najmä z dôvodu intenzívneho poľnohospodárstva a používania pesticídov. Európska komisia v reakcii na to zaviedla rámec opatrení, ktorý je založený najmä na jej iniciatíve zameranej na opeľovače z roku 2018 a stratégií v oblasti biodiverzity do roku 2020. Taktiež zaviedla opatrenia s potenciálom ovplyvniť voľne žijúce opeľovače v rámci existujúcich politik a právnych predpisov EÚ. Audítori posúdili, do akej miery boli tieto opatrenia účinné.

„Opeľovače zohrávajú kľúčovú úlohu v rozmnožovaní rastlín a vo funkciách ekosystémov a ich pokles by sa mal vnímať ako závažná hrozba pre naše životné prostredie, poľnohospodárstvo a dodávku kvalitných potravín,“ povedal Samo Jereb, člen Európskeho dvora audítorov zodpovedný za túto správu. „Doposiaľ prijaté iniciatívy EÚ na ochranu voľne žijúcich opeľovačov boli žiaľ príliš slabé na to, aby priniesli ovocie.“

Audítori zistili, že osobitný rámec EÚ v skutočnosti nepomáha ochraňovať voľne žijúce opeľovače. Hoci ani jedno opatrenie v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 nebolo konkrétne zamerané na zvrátenie poklesu voľne žijúcich opeľovačov, štyri ciele stanovené v stratégii môžu

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

byť nepriamo v prospech opeľovačov. Komisia v rámci vlastného preskúmania v polovici trvania zistila, že pokrok v prípade troch z týchto cieľov nebol dostatočný alebo sa vôbec nedosiahol. V preskúmaní bolo tiež opeľovanie konkrétne určené ako jedna z najviac degradovaných zložiek ekosystémov v celej EÚ. Audítori taktiež poznamenávajú, že iniciatíva zameraná na opeľovače nevedla k zmenám v kľúčových politikách.

Audítori tiež zistili, že ostatné politiky EÚ na podporu biodiverzity neobsahujú konkrétne požiadavky na ochranu voľne žijúcich opeľovačov. Komisia nevyužila možnosti dostupné v opatreniach na zachovanie biodiverzity v žiadnom programe, vrátane smernice o biotopoch, sústavy Natura 2000 a programu LIFE. Pokiaľ ide o SPP, audítori zastávajú názor, že je súčasťou problému, nie súčasťou riešenia. Požiadavky ekologizácie a krížového plnenia v rámci SPP neboli účinné v zastavení poklesu biodiverzity poľnohospodárskej pôdy, čo bol záver, ku ktorému audítori EÚ dospeli v nedávnej [správe](#).

A napokon, audítori tiež zdôrazňujú, že súčasné právne predpisy EÚ v oblasti pesticídov nedokázali ponúknuť primerané opatrenia na ochranu voľne žijúcich opeľovačov. V súčasnosti platné právne predpisy zahŕňajú opatrenia na ochranu včiel medonosných, ale hodnotenia rizík sú stále založené na zastaraných usmerneniach a nie sú dobre zosúladené s právnymi požiadavkami a najnovšími vedeckými poznatkami. V tejto súvislosti audítori poukazujú na skutočnosť, že rámec EÚ umožnil členským štátom pokračovať v používaní pesticídov, ktoré majú byť zodpovedné za rozsiahly úbytok včiel medonosných. Napríklad v rokoch 2013 až 2019 bolo udelených 206 núdzových autorizácií pre použitie troch neonicotinoidov (imidakloprid, tiametoxám a klotianidín) napriek tomu, že ich aplikovanie je obmedzené od roku 2013 a napriek prísnemu zákazu ich používania vo vonkajších priestoroch od roku 2018. V inej [správe](#) uverejnenej tento rok audítori EÚ zistili, že postupy integrovanej ochrany proti škodcom môžu pomôcť znížiť používanie neonicotinoidov, ale EÚ zatiaľ dosiahla malý pokrok v presadzovaní ich používania.

Vzhľadom na to, že „zelená dohoda“ bude jedným z najdôležitejších bodov programu EÚ v nasledujúcich desaťročiach, audítori odporúčajú Európskej komisii:

- posúdiť potrebu osobitných opatrení pre voľne žijúce opeľovače v následných akčných plánoch a opatreniach pre stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030,
- lepšie začleňovať opatrenia na ochranu voľne žijúcich opeľovačov do nástrojov politik EÚ zameraných na ochranu biodiverzity a poľnohospodárstvo,
- zlepšiť ochranu voľne žijúcich opeľovačov v procese hodnotenia rizík pesticídov.

Poznámky pre redaktorov

Osobitná správa č. 15/2020 Ochrana voľne žijúcich opeľovačov v EÚ: Iniciatívy Komisie neprinesli ovocie je k dispozícii na webovom sídle EDA (eca.europa.eu) v 23 jazykoch EÚ.

Tento audit dopĺňa nedávno uverejnené osobitné správy EDA o [biodiverzite poľnohospodárskej pôdy](#), [používaní pesticídov](#) a [sústave Natura 2000](#).

EDA prezentuje svoje osobitné správy Európskemu parlamentu a Rade EÚ, ako aj iným zainteresovaným stranám, napríklad národným parlamentom, zainteresovaným stranám z priemyslu a zástupcom občianskej spoločnosti. Veľká väčšina odporúčaní, ktoré v našich správach predkladáme, sa zavádza do praxe.

Informácie o opatreniach EDA prijatých v reakcii na pandémiu COVID-19 nájdete [tu](#).

Kontakt pre médiá v súvislosti s touto správou

Vincent Bourgeais – e-mail: vincent.bourgeais@eca.europa.eu

Tel.: (+352) 4398 47502 / Mobil: (+352) 691 551 502